

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2021-05-27
Stockholm

Mål nr
F 6559-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-05-15 i mål nr F 5850-19, se bilaga A

PARTER

Klagande T.C.

Ombud: Advokaterna M.L. och A.S.

Motpart

Tynningö Gård TGEF ekonomisk förening

Ombud: Advokat B.R.

SAKEN

Fastighetsbestämning berörande XX, XX, ZZ, XY och YX i Vaxholms kommun (Lantmäterimyndighetens ärendenr AB16117) _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.
2. T.C. ska ersätta Tynningö Gård TGEF ekonomisk förening för dess rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 50 000 kr avseende ombudsarvode. På beloppet ska ränta utgå enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Dok.Id 1686032

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T.C. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra fastighetsbestämmningsbeslutet och fastställa att ZZ omfattar vattenområde. T.C. har även yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Tynningö Gård TGEF ekonomisk förening (TGEF) har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. TGEF har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T.C. har anfört detsamma som i underinstanserna och i huvudsak tillagt följande:

Även om det inte föreligger någon presumtionsregel för att vattenområde ska anses ha ingått vid avsöndringar så talar omständigheterna i det här fallet för att vattenområdet har ingått i den aktuella avsöndringen. Utöver de omständigheter som talar för att vattenområdet har ingått i avsöndringen så saknas det omständigheter som talar emot att vattenområdet ingått i avsöndringen och det saknas parter som har gjort anspråk på vattenområdet.

Vattenområdet är ett grunt sund mellan fastlandet och en holme och kan inte anses utgöra något fiskevatten av värde. Stamfastigheten angränsar inte till det aktuella vattenområdet med någon annan del av stamfastigheten även om delar av fastigheten längre från den avsöndrade fastigheten angränsade till vatten. Det är därför tydligt att vattenområdet måste ha saknat allt värde för stamfastigheten.

En ständigt pågående landhöjning innebär att fastigheten skulle förlora tillgången till stranden om vattenområdet inte ingick i avsöndringen vilket innebär att vattenområdet hade ett värde för köparen av avsöndringsfastigheten.

Det är inte visat att vattenområdet har varit en vasstäkt och om så var fallet borde säljaren tillförsäkrat sig tillgång till området via landvägen om området hade haft ett värde för säljaren.

TGEF har sammanfattningsvis anfört följande:

Avtalets ordalydelse talar för att vattenområdet inte ingick i överlåtelsen 1908. Det finns även andra omständigheter som talar för att vattenområdet inte ingick. Vattenområdet bestod år 1908 av grunt vatten som var beväxt med tät vass. Vid den tidpunkten var vass en värdefull naturresurs som tillvaratogs av ägaren till vattenområdet. Det visar på att vattenområdet hade ett värde för stamfastigheten. Vid denna tidpunkt saknades det vägar på Tynningö och transporter skedde med egen båt och vass skördades även från båt. Det är därför felaktigt att påstå att ägarna till stamfastigheten inte hade tillgång till vassen.

Lantmäteriet gjorde år 2019 en utredning avseende vatten och grund utanför en annan fastighet på Tynningö. I utredningen konstaterade lantmätaren att det vid åren kring 1909 gjordes ett större antal avsöndringar från den aktuella stamfastigheten, att avsöndringshandlingarna är inbördes lika och relativt noggrant beskriver rättigheter och skyldigheter och att det med undantag för en fastighet som gavs bort inte finns något som tyder på att vattenområde skulle ha ingått i avsöndringarna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 17 § lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken, JP, gäller att – om fastighetsgräns tillkommit genom överlåtelse av jord före nya balkens ikraftträdande – gränsen har den sträckning som med ledning av fångeshandling, innehav och andra omständigheter kan antas ha varit åsyftad. Vid tillämpningen av 17 § JP ska det inte anses föreligga någon presumtion för att avsöndringar omfattar det utanför stranden liggande vattenområdet, se MÖD 2012:6.

Köpekontraktet för ZZ har en standardiserad karaktär och det saknas bestämmelser om vattenområde och strand. Kartan som omnämns i köpekontraktet saknas i akten. Någon tydlig ledning för frågan om vattenområdet har ingått eller inte går därför inte att få enbart från detta köpekontrakt.

Mark- och miljööverdomstolen, som inte anser att det är tydligt att vattenområdet vid tiden för försäljningen saknade värde för stamfastigheten, instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att de omständigheter som T.C. anfört till stöd för sin talan inte ger tillräckligt stöd för att parterna vid avsöndringstillfället hade för avsikt att vattenområdet skulle ingå i överlåtelsen. Av lantmäteriets beslut och utredning framgår det vidare att stamfastigheten ZX (numera YX) i samband med vägförrättningar åren 1920 och 1923 upplåtit vattenområde mellan Båtsholmen och XX. Vid en samlad bedömning framstår det enligt Mark- och miljööverdomstolen som mer sannolikt att avsikten var att vattenområdet inte skulle ingå i överlåtelsen än att vattenområdet skulle ingå. Vad T.C. i övrigt anfört i Mark- och miljööverdomstolen leder inte till någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

Rättegångskostnader

TGEF är vinnande part i Mark- och miljööverdomstolen och T.C. ska därför ersätta TGEF för dess rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

TGEF har yrkat ersättning med 68 750 kr inklusive mervärdesskatt. Kostnaderna avser ombudsarvode. T.C. har vitsordat ett belopp om 25 000. Mark- och miljööverdomstolen bedömer, med hänsyn till målets omfattning, att skälig ersättning är 50 000 kr inklusive mervärdesskatt.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Jan Gustafsson och hovrättsrådet Ulf Wickström, referent.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-05-15
meddelad i
Nacka

Mål nr F 5850-19

KLAGANDE

T.C.

ZZ

Ombud: Advokaterna M.L. och A.S.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets fastighetsbestämmningsbeslut den 26 juli 2019 i ärende nr AB16117

SAKEN

Fastighetsbestämning berörande XX, XX, ZZ, XY och YX i Vaxholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Lantmäteriet, LM, fattade den 26 juli 2019 under pågående förrättning bl.a. ett fastighetsbestämmningsbeslut berörande XX, XX, ZZ, XY och YX i Vaxholms kommun. I detta avgjorde LM att det varken till XX, ZZ eller ZY hör vattenområde. LM förordnade samtidigt att fastighetsbestämmningsbeslutet fick överklagas särskilt enligt reglerna i 15 kap. 3 § fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL.

LM angav i sina beslutsskäl bl.a. följande.

Vattentillhörigheten i det område där befintlig väg/stig och bro går (samtidigt sökt gemensamhetsanläggning) är osäker. De aktuella fastigheterna ZZ, XX och ZY är bildade genom avsöndring. Vattentillhörigheten avgörs med ledning av fångeshandling, innehav och andra omständigheter i enlighet med 17 § lagen om införande av nya jordabalken, JP. Normalt sett följer inte vatten med en avsöndrad fastighet, såvida den inte helt skär av stamfastighetens från vattnet, inte avsöndrats för ett ändamål som kräver tillgång till vatten, inte varit avsedd att utgöra en del av försörjningen för en jordbruksfastighet och det inte heller tydligt framgick av köpehandlingen att vatten skulle följa med fastigheten.

I de aktuella köpehandlingarna nämns inte vatten, men å andra sidan inte heller strandrätt. Kartan som köpehandlingen beträffande nuvarande ZZ hänvisade till, saknas i avsöndringsakten. Det framgår inte av köpehandlingen att ändamålet med avsöndringen varit något som kräver tillgång till vattenområdet. Stamfastigheten avskars inte från tillgång till vattnet genom de tre aktuella avsöndringarna.

Vid vägförrättningar åren 1920 och 1923 tolkades ZZ, XX och ZY inte innefatta vattenområde.

YRKANDE

Ägaren av ZZ, T.C., har överklagat fastighetsbestämmningsbeslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra det så att det fastslås att ZZ innefattar vattenområde.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sitt yrkande har T.C. anfört bl.a. följande.

Enligt praxis ska bestämmelsen tillämpas så att vattenrätten anses ingå i avsöndringen om det saknas uttryckliga bestämmelser om att vattenrätten utanför fastigheten inte skulle ingå i överlåtelsen. I köpeavtalet för klagandens fastighet saknas bestämmelser om vattenrätten och inte heller övriga omständigheter i samband med överlåtelsen kan anses ge stöd för att vattenrätten lämnats utanför köpet. Enligt 17 § JP ska därför vattenområdet tilldelas ZZ.

När 17 § JP infördes anfördes i förarbetena att gällande praxis skulle bibehållas och tydliggöras och att parternas avsikt vid förvärvet skulle vara avgörande (prop. 1970:20 s. B 82 f). De rättsfall som behandlar avsöndringars vattentillhörighet är i huvudsak från tiden före nya jordabalken och 17 § JP, men kan med stöd i nyss nämnda förarbetsuttalande tas till vägledning idag.

I ett antal avgöranden har vattenområde ansetts höra till avsöndrad fastighet, eftersom det i överlåtelsehandlingen saknats uttrycklig angivelse av att vattenområdet utanför fastigheten inte skulle ingå (NJA 1980 s. 749, 1940 s. 239, 1937 s. 52 och 1936 s. 230).

I ett antal avgöranden har värdet av vattenområdet för säljare och köpare varit av betydelse för bedömningen (NJA 1949 s. 41, 1951 s. 669 och 1965 s. 43). Det har även i dessa fall saknats uttryckliga bestämmelser om vattenområdet i överlåtelsehandlingarna och därtill lagts den omständigheten att området varit av litet eller inget värde för stamfastigheten och haft ett visst värde för köparen.

Det framgår i samtliga fall att Högsta domstolens bedömning grundar sig, till viss del eller helt, på att det i överlåtelsehandlingarna saknas uttryckliga bestämmelser

om att vattenområdet utanför fastigheterna inte skulle ingå i överlåtelsen. Praxis får således anses tydlig att för det fall det i överlåtelsehandlingarna inte uttryckligen anges att vattenrätten undantagits överlåtelse eller att det finns andra tydliga omständigheter vid överlåtelsen som talar för att vattenrätten undantagits så ska vattenrätten anses följa med den avsöndrade fastigheten.

Den omständighet att ägaren till ZZ skulle riskera att förlora tillgång till stranden om vattenområdet inte ingick i avsöndringen talar för att vattenområdet måste anses haft ett värde för köparen vid överlåtelsen. Det finns ingen omständighet som talar för att vattenområdet skulle haft något värde överhuvudtaget för stamfastigheten vilket talar för att vattenområdet ska anses ha ingått i överlåtelsen.

Vad som framgår av vägförrättningarna åren 1920 och 1923 kan inte anses ge uttryck för partsavsikten vid avsöndringen 1908 mellan två parter som inte fanns kvar när vägförrättningarna ägde rum.

Innehav är en omständighet som kan ligga till grund för bedömningen av vattentillhörigheten. I det här fallet har tidigare ägare till ZZ genomfört muddringar i aktuellt vattenområde för att återställa den tidigare strandlinjen. T.C. har själv vid senare tillfälle underhållsmuddrat för att strandlinjen ska bibehållas. Muddringen av den tidigare ägaren genomfördes 2008 och är anmäld till Länsstyrelsen i Stockholms län. Av anmälan framgår att den avser vattenverksamhet på fastigheten ZZ. Av karta bifogad till anmälan framgår att den rör vattenområdet som nu är föremål för fastighetsbestämning. Länsstyrelsen har således ansett att vattenområdet tillhör ZZ eftersom anmälan godkänts.

Det bör även beaktas att när klaganden förvärvade fastigheten diskuterades vattenrätten och det framgick då att både säljaren och tidigare ägare, som ägt fastigheten sedan 1964, ansåg sig ha rätt till vattenområdet. Ägarna har vidare agerat utifrån att vattenrätten har tillhört fastigheten, t.ex. genom att anlägga bryggor, vilket inte har ifrågasatts fram till det nu överklagade beslutet från LM.

Vid tidigare fastighetsbestämningar på Tynningö har Lantmäteriet tillämpat 17 § lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken (JP) så att vattenområde ska

anses följt med den avsöndrande fastigheten om det saknats uttryckliga bestämmelser om vattentillhörigheten i överlåtelsehandling. Klaganden anser att tre förrättningar särskilt tydligt visar hur Lantmäteriet tidigare bedömt vattentillhörighet utifrån motsvarande förhållande som gäller klagandens fastighet.

I ärende AB 122458 gällde en fastighetsbestämning bland annat vattentillhörigheten. En fastighet hade tillkommit genom avsöndring. Genom utredning i tidigare förrättning hade det fastslagits att ursprungsfastigheten hade rätt i vattenområde enligt praxis eftersom det i handlingarna vid ägostyckning och laga skifte inte nämdes något om vattenområdet. Inte heller överlåtelsehandlingarna vid avsöndringen av fastigheten i ärende AB 122458 nämnde något om vattentillhörigheten och Lantmäteriet ansåg att vattenområdet skulle tillhöra den avsöndrade fastigheten.

Även i ärende AB113336 var det fråga om en fastighetsbestämning omfattande vattentillhörigheten. Av utredning i ärendet framgår att det saknas uppgifter i överlåtelsehandlingarna om huruvida vattenområdet ingick i köpet gällande XXX och YYY varför vattenrätten ansågs ha följt med vid överlåtelsen.

Förhållandena i ärende AB093122 motsvarar förhållandena i nu aktuellt mål. Fastigheten i ärendet avsöndrades 1908 genom ett överlåtelseavtal av exakt samma lydelse som i avsöndringen för ZZ (klagandens fastighet). Det saknades således uppgifter om vattenområdet utanför fastigheten i överlåtelsehandlingarna. Dock finns det i detta ärende en karta som visar fastighetens gräns fram till strandlinjen, dvs inte ut i vattnet. Lantmäteriet redogör för att man vid tidigare fastighetsbestämningar på Tynningö har kommit fram till att vattenområde tillhör avsöndrade fastigheter samt att det inte framkommit något som talar mot att vatten tillhör avsöndringen. Vattentillhörigheten ansågs därför följt med den avsöndrade fastigheten.

Det är således tydligt att Lantmäteriet gällande avsöndringar på Tynningö ansett att vattenområdet tillfaller den avsöndrade fastigheten, om det inte finns skäl som visar att avsikten vid överlåtelsen var en annan. Det finns även skäl att återge Lantmäteriets redogörelse för praxis i ärende AB113336 och AB093122. Det

framgår av denna att bedömningen av om vattenområdet ingick vid en avsöndring eller inte, ska göras utifrån vad som varit parternas avsikt vid det tillfälle då avsöndringen kom till. Lantmäteriet uppger även att rättspraxis i Stockholmsområdet i regel haft en för avsöndringen förmånlig inställning varför vattenområdet har ansetts ha följt med avsöndringen om det inte finns skäl som talar emot det.

Det skäl som Lantmäteriet anser talar för att vattenområdet inte följt med vid avsöndringen är att det inte tydligt framgår av köpehandlingen att vattenområdet skulle ha följt med avsöndringen samt det vägförrättningarna som genomförts 1920 och 1923 anges att vattenområdet antas tillhöra YX även om det inte görs någon vattenrättsbestämning.

Att vattenområdet inte nämns i köpehandlingen är, som framgår ovan och av gällande praxis, ett skäl som snarare talar för att vattenområdet har följt med den avsöndrande fastigheten. Klaganden har svårt att förstå vilka skäl som ligger till grund för att Lantmäteriet frångår de bedömningar som fram tills nu gällt för avsöndringar på Tynningö och att man i aktuellt ärende anser att det ska framgå av köpehandlingen att vattenområdet ingår vid avsöndringen.

Klaganden anser vidare att vägförrättningarna saknar betydelse för bedömningen av om vattenområdet ingått i överlåtelsen. Som tydligt framgår ovan av Lantmäteriets redogörelse för praxis, är det parternas avsikt vid tillfället då avsöndringen kom till, som tolkningen ska grundas på. Vägförrättningarna genomfördes 12 respektive 15 år efter överlåtelsen och efter det att berörda fastigheter hade fått nya ägare. De nya ägarnas inställning till vattentillhörigheten, som dessutom inte heller tydligt framgår av vägförrättningarna, kan inte läggas till grund för en tolkning av vad parternas avsikt var vid avsöndringen 1908.

DOMSKÄL

Med stöd av 16 kap. 8 § första stycket FBL avgör mark- och miljödomstolen målet utan att hålla sammanträde.

Den i målet aktuella fastigheten ZZ tillkom inte genom lantmäteriförrättning utan genom avsöndring. Avsöndringsinstitutet inrättades på 1800-talet

och fanns kvar till dess jorddelningslagen infördes år 1928. En avsöndring var inte ett myndighetsbeslut utan endast ett registreringsförfarande hos Kunglig Befallningshavande (nuvarande länsstyrelsen) av en överlåtelse. Gränserna som tillkom genom avsöndringar var således inte lagligen bestämda. Enligt 1 kap. 4 § jordabalken (JB) har gräns som ej blivit lagligen bestämd den sträckning som framgår av de rå och rör eller andra märken som av ålder ansetts utmärka gränsen. Utöver denna huvudregel finns en undantagsregel speciellt avsedd för avsöndringar i 17 § lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken (JP), vilken infördes i samband med att 1734 års jordabalk ersattes av den nuvarande fr.o.m. år 1972. Enligt 17 § JP gäller att om en fastighetsgräns tillkommit genom överlåtelse av jord före nya balkens ikraftträdande, då har gränsen den sträckning som med ledning av fångeshandling, innehav och andra omständigheter kan antas ha varit åsyftad.

Svea hovrätt har i ett utslag den 27 januari 2012 i mål 1185-11 (MÖD 2012:6) funnit att det vid tillämpningen av 17 § JP inte kan anses föreligga någon presumtion för att avsöndringar omfattar det utanför stranden liggande vattenområdet. Till stöd för denna bedömning anförde hovrätten bland annat följande.

Av praxis och doktrin (se Westerlind, Kommentarer till jordabalken 1–5 kap., 1971, s 43 ff.) framgår att det är vanligt att det av överlåtelsehandlingen inte klart framgår om även vattenområdet utanför stranden till avsöndrade lägenheter ska ingå vid avsöndringen. Rättspraxis har över tiden skiftat angående hur man ska bedöma dessa fall och om man kan utgå från en presumtionsregel avseende tillhörigheten. I övervägande antalet rättsfall har vattenområdet bedömts ha ingått i överlåtelsen och i så måtto skulle man kunna tala om en de facto-presumtion i nära överensstämmelse med den lagregel om detta som [av] Lagberedningen hade föreslagits i både 1947 års och 1960 års jordabalksförslag att avsöndringen skulle, där inte annat framgår av omständigheterna, anses ha inbegripit det utanför stranden liggande vattenområdet, om detta tillhört stamfastigheten (a.a. s. 46). Någon lagregel om detta infördes dock inte i jordabalken med motiveringen att presumtionens värde var tveksamt och det måhända även kunde ifrågasättas huruvida den stod i överensstämmelse med gällande rätt (prop. 1970:20 del B s. 68 f). Det har i rättspraxis framkommit

ett antal omständigheter som har ansetts kunna tyda på att avsöndringen omfattar vattenområdet. De omständigheter som särskilt åberopats som talande för att vattenområdet ingått är t.ex. att vattenområdet varit erforderligt för det ändamål vartill lägenheten avsetts och att lägenheten omfattat all stamfastighetens mark invid vattnet och att stamfastigheten således helt avstängts därifrån genom överlåtelsen. Även hävd har tillmätts betydelse.

Avgörandet ger enligt mark- och miljödomstolens bedömning uttryck för det gällande rättsläget. Domstolen anser därför att någon presumtion för att avsöndringar även omfattar vattenområde inte kan anses föreligga vid tillämpningen 17 § JP. Vidare finner domstolen mot bakgrund av nämnda avgörande att en förutsättning för att vattenområde ska anses ingå i en avsöndring enligt 17 § JP är att det föreligger omständigheter som med viss grad av tydlighet talar för att det funnits en sådan partsavsikt när avsöndringen skedde.

I förevarande fall kan det konstateras att avsöndringshandlingarna (akt Värmdö AVS746) inte ger stöd för att det skulle ha funnits någon avsikt att inkludera vattenområde i avsöndringen. Fråga är därför om det finns andra omständigheter som ger tillräckligt stöd för att sådan avsikt förelegat.

T.C. har fört ett resonemang om att stranden för den avsöndrade fastigheten bör ha framstått som värdefull för dess blivande ägare när avsöndringen skedde år 1908, och att vattenområdet vid stranden samtidigt torde ha saknat värde för stamfastigheten. Antagandena framstår i och för sig som rimliga för en nutida betraktare, men är enligt domstolen ändå osäkra då de avser historiska förhållanden. Det ska också noteras att den i målet aktuella avsöndringen i detta avseende inte skiljer sig från hur det sannolikt har sett ut i de flesta fall då en mindre fastighet belägen intill vatten avsöndrats från en stamfastighet. Mot denna bakgrund utgör det aktuella resonemanget från T.C.s sida inte en tillräcklig grund för att anse att vattenområde ingått i avsöndringen.

T.C. har vidare åberopat beslut från LM avseende andra förrättningar på Tynningö, där LM haft anledning att bedöma partsavsikten vid tidigare avsöndringar. Besluten kan dock enligt domstolen inte anses visa att det år 1908 rådde en

allmän uppfattning på Tynningö att vattenområde utan särskild reglering ingick vid avsöndring. Enligt domstolen kan man utifrån dessa beslut inte heller dra några slutsatser om parternas avsikt vid den i förevarande mål aktuella avsöndringen. Ett av de åberopade besluten (ärendenummer AB122458) skiljer sig dessutom från situationen i förevarande mål genom att stamfastigheten i det fallet efter förrättningen inte längre hade kvar någon anknytning till vattnet.

Vad nuvarande ägaren T.C. anfört om sin egen liksom tidigare ägares uppfattning rörande vattenområdet kan enligt domstolen inte tillmätas någon avgörande betydelse. Samma sak gäller den omständigheten att ägarna vid anläggande av bryggor och muddring utgått från att de ägde vattenområdet. Det har inte heller i övrigt framkommit några omständigheter som på ett tillräckligt tydligt sätt talar för att parterna år 1908 avsåg att inkludera vattenområdet i avsöndringen. Sammantaget gör mark- och miljödomstolen därför bedömningen att LM haft fog för sitt beslut. Det innebär att överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 5 juni 2019

Björn Räftegård

Björn Rossipal

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Björn Räftegård och tekniska rådet Björn Rossipal.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.